

Liber och miljön

Inledning.....	1
Förlagsverksamhet och miljön.....	1
Libers miljöarbete.....	2
Framtid.....	4

Inledning

Liberkoncernen är idag en av Nordens största förlagskoncerner. Sedan företaget etablerades 1973 har vi möjliggjort för många författare att ge ut sina verk, för många läsare att ta del av kunskapsgivande böcker och för samhället att söka ett gränslöst lärande. Vi är alltmer medvetna om att vår verksamhet också har en påverkan på miljön. Därför vill vi i denna skrivelse berätta om förlagsindustrin ur ett miljöperspektiv och vårt arbete att kontinuerligt minska vårt miljöavtryck.

Förlagsverksamhet och miljön

Förlagsbranschens miljöpåverkan kan delas upp i två kategorier:

- Direkt miljöpåverkan: genom den lokala verksamheten indelat i kontor, lager, inköp, trycksaksframställning, avfall, energiförbrukning och distribution.
- Indirekt miljöpåverkan: genom valet av leverantörer av varor eller tjänster (inom bokproduktion), såsom pappersproducenter, tryckerier och transportfirmor.

Inom indirekt miljöpåverkan är de främsta miljöpåverkande aspekterna:

- Pappersproduktion: skog eller returpapper samt olika kemikalier används i massatillverkningen: vattenmängder förbrukas och energi går åt.
- Tryck: vid tryckning används kemikalier, t.ex färg och lack, och miljön påverkas av biprodukter och utsläpp.
- Transport: frakt av papper och färdigtryckta böcker genom väg- och båttrafik medför koldioxidutsläpp (Det mer miljövänliga alternativet är större andel transporter på järnväg och båt).

En bok är alltså mer än lektyr, kunskap och skrivglädje. Men tack vare framskriden forskning och en stegrad global klimatdebatt har producenter, leverantörer och beställare i dag en högre kännedom om miljöpåverkan inom förlags-, pappers- och bokindustrin. Med dessa insikter är det också möjligt för oss på Liber att minska vår belastning på miljön.

Libers miljöarbete

Libers miljöarbete utgår från en förståelse och helhetsbild av vår verksamhet. Vi ger ut cirka 400-500 nya titlar per år i Sverige tack vare närmare 300 medarbetare, 3500 kontrakterade författare, cirka 2500 underleverantörer, 7 produktionsländer, drygt 600 bokhandlare, 4 kontor och lager, och att vi tillhör en internationell utbildningskoncern, Infinitas Learning, med verksamhet runt om i Europa.

Miljöledningssystem

År 2001 tillsatte Liber ett internt miljöråd där miljöchef och affärsområdesansvariga tillsammans fick i uppgift att organisera Libers miljöarbete enligt ett eget miljöledningssystem. Ledningsgruppen gavs ansvaret att bland annat ge miljöarbetet hög prioritet, fatta beslut om policy och mål, samt informera och involvera alla anställda. En intern miljöhandbok författades och sedan dess har Libers miljömedvetenhet tagit många kliv framåt.

Miljöpolicy

Som en del av vårt miljöledningssystem och för att säkerställa en kontinuerlig hänsyn till miljön har vi formulerat interna riktlinjer för Libers miljöengagemang. Vår miljöpolicy lyder:

- vi ska i vårt miljöarbete inta en ledande position inom våra verksamhetsområden samt sträva efter ständig förbättring av vår miljöprestanda genom bästa möjliga resursanvändning
- i nya anbudsunderlag ska leverantörer och samarbetspartners redovisa ISO-certifieringar och/eller andra miljömärkningar
- vi ska följa gällande miljölagstiftning
- våra medarbetare ska involveras i miljöarbetet och fortlöpande informeras om aktuell debatt och ny teknik

Miljöframsteg

Som en av Nordens största förlagskoncerner vill vi på Liber visa engagemang och ta ansvar för vår verksamhets avtryck på miljön. På direkt nivå har vi kommit långt. Till exempel källsorteras vårt kontorsavfall, tjänstebilar körs på bränsle i lägst miljöklass 2005, makulerade bokupplagor återvinns, elen vi använder kommer från Öresundskraft vilka är ISO 14001-certifierade, inrikes distribution har minskat med drygt 17 procent jämfört med 2001, och vi har minskat vår lokalyta med närmare 35 procent sedan 2002.

På indirekt nivå går utvecklingen långsammare trots att miljöfrågor drivs aktivt inom koncernen. Vi arbetar just nu med en analys om hur vi ska arbeta med internationella transportföretag. Här förespråkar Liber ökat antal tågtransporter inom Europa. Vi besöker också våra leverantörer, för att säkerställa miljöhänsynstaganden. Ett konkret miljöframsteg är att transporter inom koncernen numera samkörs. Det innebär färre antal transporter totalt och därmed mindre utsläpp. I val och beslut av vilka papper som upphandlas driver Liber Sverige frågan om FSC-märkning och ISO14001-certifikat.

Miljömål

Libers miljöframsteg är bara en god början på ett ständigt pågående arbete för att minska vårt miljöavtryck. Vi ser därför fram emot fortsatta miljöframsteg och arbetar med konkreta miljömål. De är att:

- öka den procentuella andelen av Liber miljögodkända leverantörer
- minska vårt avfall
- öka antalet tågtransporter genom Europa
- minska energianvändningen i alla delar av vår verksamhet
- effektivisera resursanvändningen

Liber tillhör Infinitas Learning med totalt 7 förlag runt om i Europa. Miljömedvetenheten varierar från land till land där Sverige utmärker sig för att ha kommit långt i sina miljöhänsynstaganden. Vi värdesätter därför särskilt vårt inflytande inom koncernen då vi kan påverka beslut om upphandlingsregler och centrala miljöriktlinjer både för att öka vår egen och de övriga förlagens miljöhänsyn inom divisionen.

Framtid

I takt med fortsatt globaliserad marknad hårdnar konkurrensen om förlagens kunder inte minst genom prispress. Kostnader hålls så låga som möjligt genom ökad produktion i länder utanför Europa. Vid inköp av varor och tjänster görs noggranna avvägningar kring effekten på det slutgiltiga konsumentpriset. Ur ett miljöperspektiv kan det försätta förlagen i en svår sits, framför allt gentemot en priskänslig kundmålgrupp. Liber är inget undantag. Vi har idag produktion i Europa, men bedriver även handel med Kina, Indien och Egypten.

Den allt mer globala produktionslinjen innebär också större utmaningar i termer av påverkan och kontroll. Vid internationella samarbeten finns det begränsat utrymme för lokala åsikter och en bok som säljs i Sverige kan tänkas vara en produkt präglad av både egyptisk, holländsk och kinesisk miljölagstiftning. Olika länders syn på miljölagstiftning och vad som krävs för en miljöcertifiering kan variera kraftigt.

Samtidigt pågår en snabb digital utveckling som minskar många av globaliseringens negativa miljöeffekter. Det sias exempelvis att förlagsbranschen i framtiden kommer att gå i samma fotspar som musikbranschen, att traditionella pappersböcker ersätts av e-böcker som laddas hem på internet och bläddras igenom digitalt. Bland Sveriges läromedelsförlag driver Liber aktivt den visionen, framförallt på grund av de pedagogiska fördelarna, men också för de många skonande effekterna på miljön. Trots ett gediget utbud av digitala böcker kan man emellertid konstatera att köparna, än så länge, i hög grad föredrar pappersböcker.

Vi kommer att fortsätta berätta om branschen ur ett miljöperspektiv: framsteg, eventuella bakslag och utmaningar samt vårt eget miljöarbete. Liber ger även ut en rad böcker som handlar om miljöhänsyn. Genom vår miljöberättelse får författare, läsare, samarbetspartners och våra medarbetare kunskap om Libers engagemang. Frågor eller kommentarer kan mejlas till [Kenneth Olsson \(kenneth.olsson@liber.se\)](mailto:kenneth.olsson@liber.se), produktionschef och miljöansvarig på Liber.